

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ЗАХИСТУ ПРАВ УЧАСНИКІВ ДОГОВІРНИХ ВІДНОСИН

Парашук Лілія Володимирівна,
здобувач кафедри загальноправових дисциплін навчально-наукового
інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

Існування сучасного українського суспільства характеризується різноманітністю зв'язків його членів, що відбувається за посередництвом домовленостей, взаємоузгодження інтересів та досягнення компромісів. Будь-які суспільні відносини своїм змістом мають взаємні дії осіб, у результаті яких вони вступають один із одним у відповідні зв'язки.

Договір є безпосереднім буттям, яке надає особі свободу у безпосередній спосіб, а саме, коли особа, відрізняючи себе від себе, творить відношення до іншої особи, й обидві вони наділені одна для одної буттям як власники. Їхня в собі суцзя тотожність набуває існування шляхом переходу власності одного у власність іншого при наявності свільної волі та збереженні їхнього права (Гегель). Такий добровільний вступ у правовідносини дозволяє досягти найвишого рівня свободи для кожного суб'єкта права, призводить до ствердження справедливого перерозподілу власності і є характерним для громадянського суспільства зі сталими приватносправовими відносинами.

Договір є усвідомленим, розумним вибором індивідуума, трансформуванням його волі, внутрішньої свободи у зовнішню поведінку, чітким усвідомленням своїх дій, визнанням необхідності підпадати під примус встановлених договором правил і нести відповідальність за їх порушення або невиконання. Відповідальність як філософсько-правова категорія фіксує зрілість свободи людини у виборі цінностей, цілей, засобів та способів їх досягнення, в розумінні наслідків своїх дій (або бездіяльності) не тільки для інших людей, але й для себе. Істинна свобода має свої межі: вона відповідальна. Свідоме порушення умов договору є проявом свободи, показником хибного її розуміння, незрілості, відсутності правосвідомості у правопорушника. Свобода, якщо вона переходить межі, перетворюється у свавілля.

Захист прав учасників договірних відносин є однією із юридичних (правових) гарантій, завдяки якій стає можливим припинення правопорушення, відновлення порушеного права і, відповідно, справедливості. Правила, що мають місце в змісті самого договору, здійснюють конкретне регулювання договірних відносин відповідно до цивільного законодавства, принципів цивільного права. Захист порушених договірних прав за допомогою примусу (наприклад, виконання обов'язку в натурі) дозволяють відновити згідно критеріїв справедливості свободу потерпілого. Кожна людина має право на захист від зазіхання на її права та свободи і має право на притягнення до відповідальності того, хто позбавляє її права на самореалізацію, самоствердження.

Можливість захисту договірного права, як і цивільного права в цілому, залежить від ініціативи самої потерпілої особи щодо реалізації встановленого законом суб'єктивного права на захист. В цьому знаходить прояв особливості приватної сфери, в якій суб'єкти реалізують особисту свободу через множинність варіантів поведінки. Слід звернути увагу на те, що, навіть щодо здійснення захисту у випадку порушення прав за договором, держава відступає на другий план, надаючи можливість сторонам реалізувати своє право на захист за допомогою самозахисту без втручання юрисдикційних органів (суду тощо). До прикладу, це може бути встановлення у договорі оренди житла в конкретний спосіб відповідальності за пошкодження майна).

Попри те, що українське законодавство передбачає відповідні гарантії захисту договірних прав, реалії вказують на їх неефективність та зростаючу кількість правопорушень. Тільки правильне ставлення і свідоме та добровільне виконання встановлених учасниками договірних відносин правил надасть можливість зменшити кількість правопорушень в цій сфері, вказуватимуть на відродження українського суспільства як осередку повноправних власників, вільних особистостей, здатних без втручання з боку держави, свідомо, на власний ризик вступати у договірні відносини, усвідомлювати себе правотворцем у сфері власного життя і

ЖИТТЯ ТІХ, ХТО ПОРУЧ, ДОБРОМВІЛНО ПІДБАЛИТИ ПІЛІ ПРИМУС НАСМЕРТУ
ВСТАНОВЛЕНІ ПРАВИЛІ, У РАЗІ ПОРУШЕННЯ, НЕСІМ ПІДВІСНИМІ. ПІСІ